

Saare maakonna rahvaraamatukogude aastaaruanne 2016

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.15)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Saare maakond	34 259	14	30	0	30

1. Põhilised tegevussuunad

- Teeninduspiirkonna lugejate vajadusi rahuldav ja Kultuuriministeeriumi lepingut järgiv kogude täiendamine. Komplekteerimis põhimõtete ülevaatamine ja uue Saare Maakonna raamatukogude komplekteerimisjuhendi koostamine.
- Ühiste ettevõtmiste (näitused, üritused, koolitused) läbiviimine koos heade koostööpartneritega.
- Merekultuuri aasta ja kirjanike juubelitähtpäevade tähistamine (D. Vaarandi 100).
- Raamatukoguhoidjate kohapealse täiendkoolituse korraldamine ning maakonna raamatukoguhoidjate õppe- ja kultuurireis Hollandisse ja Belgiasse.
- Maakondliku serveri tark- ja riistvaraline kaasajastamine.
- Keskraamatukogu viis läbi lugejate rahulolu uuringu.
- Postipunktide töö sobitamine raamatukogude tegevusse. (Novembris avati maakonnas lisaks kahele olemasolevale raamatukogu postipunktile punktid veel 6 külaraamatukogus).
- Kärila raamatukogul plaanide tegemine (sisustus, teenused jne) 2017. a valmivate uute ruumide tarvis.
- Lääne-Saare Vallavalitsus korraldas ümber Taritu ja Lümända raamatukogude töö. Alates 1. novembrist juhib mõlema raamatukogu tööd üks ja sama inimene (0,5 ametikohta Taritu ja 0,5 ametikohta Lümända raamatukogus).
- Suurem tähelepanu töökeskkonna ja töötervishoiu küsimustele. Tööinspektsiooni kontroll. Dokumentatsiooni täiendamine ja nõuetekohane vastavusse viimine.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud

2016. aastal Saare maakonna raamatukogude võrgus muudatusi ei toimunud.

Mustjala ja Võhma raamatukogu tööd juhib üks inimene. Mustjala raamatukogu on avatud nädala kolmel esimesel tööpäeval ning Võhma raamatukogu neljapäeval ja reedel.

Lääne-Saare Vallavalitsus korraldas ümber Lümända ja Taritu raamatukogu töö. Alates 1. novembrist töötab mõlemas raamatukogus üks ja sama inimene kokku 1,0 ametikohaga, millest 0,5 ametikoha töö toimub Lümända raamatukogus ja 0,5 ametikoha töö Taritu raamatukogus. Seetõttu vähenesid ka raamatukogude lahtiolekuajad. Lümända raamatukogu on avatud nüüd 3 päeva nädalas ning Taritu 2 päeva.

Alates novembrikuust on postiteenus 8 Saare maakonna külaraamatukogus. Varasematele - Torgu ja Valjala raamatukogule - lisandusid Aste, Kihelkonna, Lümända, Mustjala, Salme ja Tornimäe raamatukogu.

Väikesed muutused lahtiolekuajades oli kokku 4 külaraamatukogus.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.15. €	Seisuga 31.12.16 €	Muutus %
Eelarve kokku	812 858	913 931	+ 12%
sh keskraamatukogu	334 042	362 341	+ 9%
Personalikulu	515 978	572 471	+ 11%
sh keskraamatukogu	228 600	257 166	+ 13%
Komplekteerimiskulu	154 500	160 316	+ 4%
sh KOV-lt	91 823	97 018	+ 6%
sh riigilt	60 070	61 435	+ 2%
sh Ameerika saatkond	2 607	1 863	- 28%
sh keskraamatukogu	47 092	49 378	+ 5%
sh KOV-lt	20 620	23 006	+ 12%
sh riigilt	23 865	24 509	+ 3%
sh Ameerika saatkond	2 607	1 863	- 28%
Infotehnoloogiakulu	27 515	27 165	- 1%
sh keskraamatukogu	10 799	11 878	+ 10%

Investeeringuid oli maakonnas kokku 42 460 € (Ruhnu 37 090 €, Sakla 5 370 €).

2.3 Projektid

Projektitoetusi sai 2016. aastal ainult Saare Maakonna Keskraamatukogu.

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Grant Ameerika nurga tegevuste toetuseks (Ameerika Ühendriikide Suursaatkond)	jaan. – dets. 2016	4261	4261
Raamatukogu raamatuga ja raamatuta (Hasartmängumaksu Nõukogu)	aug. – nov. 2016	350	743
Saaremaa raamatukogutöötajate koolitusprogramm 2016 (Kultuuriministeerium)	jaan.- nov. 2016	460	14 407
Kontserdisari „Muusika Eestimaale“ raamatukogus (Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapital)	aug. – dets. 2016	300	853
Kontsert-loeng „W. Shakespeare ja muusika“ (Eesti Kultuurkapitali Saaremaa ekspertgrupp)	aug. – dets. 2016	200	853
Eesti autorite tutvustamine. Kohtumiste korraldamine Marko Kalduriga Saaremaa raamatukogudes (Eesti Kultuurkapitali Saaremaa ekspertgrupp)	apr. – mai 2016	200	649

Projektitoetused olid väga olulised, sest aitasid keskkogul kutsuda üritustele ja raamatukoguhoidjate õppepäevadele huvitavaid ja professionaalseid esinejaid.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

2016. aastal töötas Saare maakonnas 52 raamatukoguhoidjat, sh 20 keskkogus (2015 – 54, sh 21 keskkogus), koosseis 47,75 (2015 – 49,6).

Täiskoormusega töötas 37 raamatukoguhoidjat (sh 17 keskkogus), koormusega 0,9 üks, 0,8 viis (sh 2 keskkogus), 0,75 viis, 0,6 üks ja 0,5 koormusega 3 töötajat (sh 1 keskkogus).

Mustjala valla mõlema raamatukogu (Mustjala ja Võhma) juhatajaks on üks ja sama inimene (kokku 1,0 koormusega).

Leisi raamatukogus vähenes ühe töötaja koormus 0,75 ametikohalt 0,5 ametikohale.

Kauaaegne Lümända raamatukogu juhataja Marika Raun läks pensionile ning alates 1. novembrist juhib mõlema raamatukogu tööd üks ja sama inimene – senine Taritu raamatukogu juhataja Urve Vakker (0,5 ametikohta Taritu ja 0,5 ametikohta Lümända raamatukogus).

Vahetus Eikla raamatukogu juhataja. Ametisse astus Marina Saukonen.

Maakonna raamatukoguhoidjatest 23-l on kõrgharidus, sh raamatukogunduslik 15 töötajal. Keskkoguhoidjate raamatukoguhoidjaid on maakonnas 29, kellest 9 raamatukogundusliku haridusega. Kutsekoolituse on läbinud 21 töötajat. Kutsevalifikatsiooni tunnistus on omistatud 37 raamatukoguhoidjale.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Täiendõppeks kulutati maakonna raamatukogudes kokku 9164 €, mis on 1 % eelarvest nagu eelmiselgi aastal. Keskkogu koolituskulud olid 2640 €, mis moodustab keskkogu eelarvest 0,7%.

Lisaks keskkogu poolt korraldatud seminaripäevadele osalesid maakonna raamatukoguhoidjad veel järgmistel igapäevatöök vajalikke erialaseid ja üldkultuurilisi teadmisi pakkunud koolitustel: Aitan lapsi lugemise juurde I (Eesti Lastekirjanduse keskus; 8 osalejat); ERÜ maaraamatukogude sektsiooni XXV suveseminar-laager „Raamatukogu kui kogukonnakeskus Läänemere maades“ Viljandimaal (ERÜ, Viljandi Linnaraamatukogu; 5 osalejat); ERÜ kõne- ja aastakoosolek (ERÜ; 3 osalejat); ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäev (ERÜ; 1 osaleja); E-kursus „Infopädevuse alused“ (Tartu Ülikool; 4 osalejat); Emakeelepäev „Tõde ja õigus“ emakeelses kõrghariduses“ (RR; 2 osalejat); Näituste koostamine ja korraldamine (RR; 1 osaleja); Kirjandusfestival HEADREAD 2016, kirjanduslik jalutuskäik Nõmmel (Eesti Kirjanike Liit; 1 osaleja); XVI maaraamatukoguhoidja päev (Võrumaa Keskraamatukogu, ERÜ; 1 osaleja); Raamatukogupäevade avamine ERM-is (ERÜ; 1 osaleja); Projektikirjutamine (Merle Einola; 1 osaleja); ETKA Andras seminar raamatukoguhoidjatele (ETKA Andras; 1 osaleja); CreaDream Forum in Library (Tallinna Keskraamatukogu; 1 osaleja); 21. saj rahvaraamatukogu (RR, ERÜ; 1 osaleja); ERÜ rahvaraamatukogude suvelaager Põlvamaal (ERÜ; 2 osalejat); Postdigitaalne raamatukogu –

paradigma muutus (ERÜ, Pärnu Keskraamatukogu; 1 osaleja); Raamat ja ajaleht – mitte ainult paberil (RR; 2 osalejat); ERÜ rahvaraamatukogude komplekteerimise töörühma koolituspäev (ERÜ; 1 osaleja); Kuidas muuta inimeste tööd motiveerivamaks (Tallinna Ettevõtlusamet; 1 osaleja); Töötervishoid ja tööohutusosalane väljaõpe (Juunika Koolitus; 1 osaleja); Näitus kui muuseumi edu pant – muuseumidelt raamatukogudele (Kultuuriministeerium, SA Eesti Tervishoiu Muuseum; 2 osalejat); Turismiasjaliste õppereis (SA Saaremaa Turism; 1 osaleja); Lääne-Eesti turismiettevõtjate õppereis Hiiumaale (Lääne-Eesti Turism; 1 osaleja); Saaremaa Orhideefestival IV (Visitsaaremaa; 1 osaleja); Orhideeretk (RMK Loona külastuskeskus; 1 osaleja); Kuidas uurida vaimset pärandit? (Rahvakultuurikeskus; 1 osaleja); Eesti Punase Risti esmaabi koolituse täiendkoolitus (Eesti Punane Rist; 1 osaleja); Linnade ja valdade päevad 2016 Tallinnas : üldkultuurilised seminarid ja ettekanded (Linnade ja Valdade Liit; 1 osaleja); Eesmärgikeskne e-suhtlus: põhimõtted, õigekiri ja hea stiil (Hansa Konverentsid OÜ; 1 osaleja); Rahvamuusikapidu õpitubadega Türil (Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts; 1 osaleja); Folkloorne kursus „Lugude jutustamine, muusika, rahvapärимused kui lõimuv meetod“ (Eesti Rahvapärимuse Kool; 1 osaleja); Külaseltside kaasamine ühistegevusse. Väljasõit Albu valda koos Muhu külvavanematega (Muhu Vallavalitsus; 1 osaleja); KOV muutuv maailmas (Linnade-Valdade Liit; 1 osaleja); Autistliku lapse mõistmine ja toetamine (Autismikool; 1 osaleja); Autistliku lapse tunnete mõistmine ja emotsionaalse arengu toetamine (Autismikool; 1 osaleja)

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Õppepäevade planeerimisel arvestati raamatukoguhoidja kutsestandardi kompetentsinõuetega (lugejateenindus, kogude kujundamine, andmekogude vahendamine, juhtimine jne) ning raamatukoguhoidjate koolitussoovidega. Kavva püüti võtta olulisi erialaseid ja üldkultuurilisi teemasid heade ja kompetentsete lektorite käsitluses.

Saare Maakonna Keskraamatukogu korraldas 2016. aastal maakonna raamatukoguhoidjatele 7 õppepäeva ja 2 õppesõitu (Holland ja Belgia, Torgu vald). Avalikud, millest said osa võtta ka teised huvilised, olid neist kaks – Sõnaränd ja D. Vaarandi juubelikonverents, mis toimus koostöös Laimjala Loodussõprade Seltsiga.

Erialast abi probleemidele ja küsimustele said maaraamatukoguhoidjad keskkogu töötajatelt jooksvalt telefoni või e-posti teel.

Keskkogu poolt korraldatud õppepäevadega oldi rahul. Neid hinnati sisukateks, harivateks ning silmaringi laiendavateks. Samas peeti oluliseks ka võimalust kolleegidega suhelda ja kogemusi vahetada.

Mandril toimuvatest enesetäiendamisvõimalustest sagedasemat osasaamist takistasid napid eelarvelised vahendid ning samuti suur ajakulu. Seetõttu peavad maakonna raamatukoguhoidjad väga oluliseks, et õppepäevad toimuksid Kuressaares kohapeal.

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv
9.02.2016	Kiirlugemi	Tauri	8 akadeemilist	33/12

	ne – efektiivne lugemine	Tallermaa	tundi	
17.03.2016	Näituste ja väljapaneku- te kujunda- mine	Kadi Pajupuu	6 akadeemilist tundi	27/13
27.04.2016	Madal- maade kirjandus ja kultuur	Kerti Tergem	4 akadeemilist tundi	28/12
5.05.2016	Täiskasva nuharidu- se edenda- mine ja õppimis- võimaluste arendami- ne. Motiveerit ud raamatuko- guhoidja kui kogukon- na alus	Monica Marfeldt, Ene Käpp, Meelis Kaubi, Ly Kallas, Jaanus Kangur	6 akadeemilist tundi	41/11
12.- 18.08.2016	Õppe- ja kultuuri- reis Hollandis- se ja Belgiasse		56 akadeemilist tundi	10/7
30.09.2016	Debora Vaarandi 100. sünniaas- tapäevale pühenda- tud konverents	Jaan Õispuu, Rein Veide- mann, Kadri Tüür, Ülo Tuulik, Merle Rekaya, Jaak Urmet	6 akadeemilist tundi	32/13
	”ERÜ maaraa- matuko- gude sektsiooni	Urve Vakker		

	XXV suvesemi- nar-laager Viljandis			
	„Raamatu kogu kui kogukon- nakeskus Lääneme- remaades“ “Rahvaraa matuko- gude seminar- laager Põlvamaal ”	Katrin Sepp, Liisi Ansper		
19.10.2016	Kas ma töötan hea teenindu- sega raamatu- kogus?	Olga Einasto	5 akadeemilist tundi	46/13
8.11.2016	XIII kirjandus- tuur Sõnaränd	Maarja Kangro, Ingrid Velbaum- Staub, Jüri Kolk, Ivar Sild	3 akadeemilist tundi	27/ 9
7.12.2016	Õppesõit Torgu vallas: Torgu raamatu- kogu, kogukon- namaja ja ajalootoa „Murtud rukkilill“ külustus	Saima Namm „Sõrulased sõja jalus“	6 akadeemilist tundi	27/12

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

LISA 2

2.4.4 Erialahariduse omandamine

2016. aasta oktoobrist võtab Eesti Rahvusraamatukogu kutseõppe koolitusest osa üks Saare maakonna külaramatukoguhoidja.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Maie Alas (Salme) – Saare maakonna 2016. a parim maaraamatukoguhoidja, auhinna „Aasta maaraamatukoguhoidja 2016“ nominent

Maret Kaju – 5. provintsiteatripäevade eripreemia Aino Kivi näidendi „Salme saladus“ lavastamise eest

Eve Kula (Kõrkvere) – Põide Vallavalitsuse tänuraha „Tuhat tänu“

Tiia Lätt – Valjala Vallavalitsuse tänukiri

Ülle Maimann, Kaie Niit (Kärla) – Kärla Põhikooli tänukiri

Lembi Mets (Kaarma) – Lääne-Saare Vallavalitsuse ja Kultuuriministeeriumi tänukiri

Erika Pints (Liiva) – Muhu Lasteaia tänukiri

Marika Raun (Lümanda, alates 1.11.2016 pensionile) – Kultuuriministeeriumi ja Saare maavanema tänukiri, Lääne-Saare Vallavalitsuse tänukiri ja meene

Aive Sepp (Laimjala) – Kahtla Lasteaed-Põhikooli tänukiri

Anu Urmet – Põide Vallavalitsuse teenete medal

Orissaare raamatukogu – ETKA Andras tunnustus „Aasta raamatukogu 2016 Saare maakonnas“

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Abruka raamatukogu vajab juurdeehitust. On lootus, et 2017. aastal alustatakse projekteerimist.

Ühes hoones külakeskusega asuv Hellamaa raamatukogu vajab remonti, kuid see saab teoks tulevikus koos kogu hoone kapitaalremondiga.

Kärla raamatukogu uued ruumid avatakse 3. aug. 2017.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Esimesel korrusel asuvasse külaraamatukogudesse (neid on maakonnas 23) on kergema liikumispuudega inimestel ligipääs olemas. Kaldteed saab kasutada 11 maaraamatukokku sisenemiseks. 2016. a ehitati kaldtee Torgu raamatukogule.

Teisel korrusel asuvasse külaraamatukogudesse on liikumispuudega inimestel sisenemine raskendatud. Selliseid raamatukogusid on maakonnas 6 (Kaali, Laimjala, Lümanda, Pärsama, Tagavere, Tornimäe).

Keskraamatukogu külastamine on liikumispuudega ja ka ratastooliga inimesel võimalik. Olemas on lift ja invatualetid mõlemal korrusel.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Arvutitöökohti on maakonna raamatukogudes kokku 115, millest 64 arvutit kasutajate ja 51 raamatukogutöötajate käsutuses.

Uued töötajaarvutid said Kärla, Leisi, Pärsama ja Torgu raamatukogu.

Maaraamatukogude kasutajaarvutite vanus jääb enamasti vahemikku 3 kuni 7 aastat, kuid paaris raamatukogus on lugejate käsutuses veel isegi 10 aastat vanu arvuteid.

Keskraamatukogus on kasutusel 26 rendiarvutit ja 16 –monitori, millest enamus renditud Telialt ning osa Datagate OÜ-lt Kuressaare Linnavalitsuse riigihanke kaudu. Kokku on keskkogus 31 arvutit, millest 14 on kasutajaarvutid.

2016. aastal osteti keskkokku uus maakondlik server ning värviprinter, tšekiprinter, võõtkoodilugeja, 2 monitori ning üks tarkvara Office 2016.

WIFI leviala on olemas keskraamatukogus ja 28 maaraamatukogus.

3. Kogud

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused

Kõik maakonna raamatukogud komplekteerivad oma kogud keskraamatukogu kaudu. Maakonna külaraamatukogude juhatajad teevad valiku saadetud (1-2 korda nädalas) tellimislehtede põhjal ise lähtudes oma rahalistest võimalustest ning arvestades oma raamatukogu teeninduspiirkonna eripära (kooli või lasteaia olemasolu, piirkonnas asuvad asutused jne). Arvestada tuleb ka suvitajate soovidega. Valdade siseselt teevad raamatukogud teavikute tellimisel koostööd. Ühiselt otsustatakse, kes mida ostab. Jätkuvalt on suur tähtsus järelkomplekteerimisel.

Komplekteerimise aluseks on võetud Saare Maakonna Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtted, mille koostamisel on lähtutud järgmistest dokumentidest: SKR põhimäärus (Kuressaare Linnavalikogu 22. mai 2014 otsus nr 24), Rahvaraamatukogu seadus, Rahvaraamatukogu töökorralduse juhendit (kultuuriministri 12. juuli 2004. a määrus nr 9), Maakonnaraamatukogude nimetamine (kultuuriministri määrus, jõustunud 19.04.1997), Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord (kultuuriministri 9. jaanuari 2015. a määrus nr 1) ja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu soovitusel kogude kujundamiseks rahvaraamatukogudele (23. juuni 2013).

2016. a hakkas keskraamatukogu teavikute tellimisi tegema läbi Raamatukogude Info- ja Kataloogimisprogrammi RIKS. Tellimine läbi RIKSi tegi oluliselt paremaks ülevaate saamise maakonna külaraamatukogudele, kes saavad nüüd jälgida oma edastatud tellimisi otse programmist. Samuti on maakonna külaraamatukogudel parem ülevaade oma teavikuraha kuluridast.

Kogude täiendamisel oli endiselt esikohal Eesti autorite ja Eesti kohta ilmuva kirjanduse, samuti lastekirjanduse ning oma piirkonna kodulooliste trükiste soetamine. Olulisel kohal oli ka teatmeteoste ja teadmiskirjanduse ning väärt tõlkekirjanduse tellimine.

Kokku saabus 2016. maakonna raamatukogudesse 11964 teavikut, millest 11% olid annetused. Suurimad annetajad olid Eesti Hoiuraamatukogu, soolise võrdõiguslikkuse voliniku kantselei, Riigikontroll, eraisikud jne.

Teavikute saabumine Kuressaarde toimus tavaliselt tarnijate kulul. Enamasti 1-5 korda nädalas. Peamised tarnijad olid Apollo, Rahva Raamat, Ersen ja Varrak.

Vajadusel tõi raamatupakid Tallinnast ära Kuressaare Linnavalitsuse auto või tellisime majandusvedude teenust AS-lt Tehtal. Tavaliselt ühildati teavikute transport näituste vms Tallinnast toomise või sinna tagasi viimisega. Raamatupakkide toimetamise üks kord kuus külaraamatukokku organiseerisid maaraamatukogude juhatajad.

Ostetud teaviku keskmiseks hinnaks kujunes 2016. a 11,74 eurot, 2015. aastal oli keskmine hind 11,49 eurot.

Vallad andsid teavikute soetamiseks elaniku kohta keskmiselt 2,47 eurot (2015 - 2,38 €). Omavalitsustest kõige vähem eraldas 2016. a elaniku kohta teavikute ostmiseks raha Salme vald – 1,62 € ja kõige rohkem Ruhnu vald – 9,30 €.

Kuressaare linna poolt keskraamatukogule elaniku kohta eraldatud toetus teavikute (sh raamat, auvis, elektrooniline teavik, muu teavik) soetamiseks oli 1,31 eurot (2015 - 1,12 €). USA saatkonna toetus keskraamatukogu Ameerika teabepunktile teavikute (raamatud, perioodika) ostmiseks oli 1863 €.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine

2016. a tuli maakonna raamatukogudesse raamatuid juurde 11 765 eksemplari (2015 - 11 727), millest osteti 10 472 (2015 – 10 286) eksemplari ning 1293, so 11% (2015 – 1441) olid annetused. Maakonda ostetud raamatutest oli 72% ilu- ja lastekirjandus.

Keskkoogu raamatufond suurenes 3422 (2015 – 3403) eksemplari võrra, millest ostud olid 3092 eksemplari (2015 – 2988). Ostudest moodustas ilu- ja lastekirjandus 56%. Ostetud nimetusi lisandus 2753. Annetusi oli 330 eksemplari, s.o 10%.

Raamatute osa kogude juurdekasvust oli maakonnas 98%.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat telliti maakonna raamatukogudesse 32 519 € eest, millest 3571 € eest osteti kultuuriperioodikat. Kulutused kogu maakonna perioodika tellimiseks jäid samale tasemele võrreldes eelmise aastaga.

Keskkoogu kulu perioodika tellimisele oli 6104 eurot, mis on 6% vähem kui aastal 2015.

Maaraamatukogudesse oli tellitud 8-36 nimetust ajakirju ja 0 (Ruhnu) -10 nimetust ajalehti. Keskkoogus oli võimalik lugeda 135 nimetust ajakirju ja 20 nimetust ajalehti.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid tuli maakonna raamatukogudesse juurde 168 (2015 - 164), millest 150 (2015 – 128) olid ostud ja 18 (2015 – 36) annetused. 52% neist olid kombineeritud auvised.

Keskkoogusse lisandus auviseid 114 (2015 -106), sh 104 ostud ja 10 annetused.

Elektroonilisi teavikuid said maakonna raamatukogud juurde 3 (2015 -7), mis kõik olid ostud ning millest üks läks keskkogule.

Muid teavikuid lisandus maakonna raamatukogudesse 28, millest 25 keskkokku. Kõik lisandunud olid ostud.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Inventuur viidi läbi Hellamaa raamatukogus.

Maakonnas tervikuna kustutati 11 787 raamatut (sh 2777 keskkogus), 9 auvist ja 3 muud teavikut.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Väliteeninduspunkte on neljal külaraamatukogul – Taritul 3 ja Kaarma, Laimjala, Pihla ning Sakla raamatukogul 1.

Eesti Posti lepingulisena osutab alates 2008. a postiteenuseid Torgu raamatukogu ja alates 2012. a Valjala raamatukogu ning novembrist 2016 Aste, Kihelkonna, Lümända, Mustjala, Salme ja Tornimäe raamatukogu. Keskmiselt tehakse raamatukogudes 7-10 postitehingut päevas.

Raamatute tagastamise kast on olemas Hellamaa, Liiva, Orissaare, Ruhnu ja Sakla raamatukogul.

Saare Maakonna Keskraamatukogu korraldas 2016. aastal lugejate rahulolu uuringu. Küsimustikku sai täita elektrooniliselt raamatukogu kodulehel ning võimalik oli täita ka ankeete paber kandjal. Vastajaid oli 539, kellest mehi 113 ja naisi 426, keskmine vanus 44 aastat. 63,3% vastajatest olid töötajad.

Raamatukogu külastas kord kuus 55,7% vastajatest, teised harvemini. 70,6% oli raamatukogu külastuse eesmärgiks raamatute laenutamine.

Raamatukogu pakutavate teenuste osas arvati enamasti, et kõik vajalik on olemas. Kuid sooviti raamatute tagastamise kasti, lapsehoidu, kohvikut koduste küpsetistega, köitmisteenust, müügile kandekotti raamatukogu logoga, seadmed vaegnägijatele ja nägemispuudega inimestele jne. Soovide hulgas oli ka selliseid teenuseid, mis juba olemas, näiteks kohtumised kirjanikega, teraapiakoer jne. Ilmselt ei ole info sellest siiski kõigini jõudnud, vaatamata raamatukogu teavitustele meedias, sotsiaalmeedias jne.

Oli küll erinevaid arvamusi, kuid raamatukogu lahtiolekuaegadega oli rahul 84,4% vastajatest, personali kompetentsusega 73,1%. 85,9 vastajatest leidis, et vajaliku raamatu, ajakirja vms leidmine raamatukogus on lihtne.

Keskkogu kirjanduse valikuga oli väga rahul 34% ja rahul 64,4% , perioodika valikuga oli väga rahul 26% ja rahul 72,8% vastajatest.

Raamatukogus korraldatavate ürituste kohta arvas 12,8%, et neid võiks rohkem olla. 39,9% aga pidas nende hulka piisavaks.

64,8% vastajatest kirjutas, et ei kasuta raamatukogus arvutit. 12% vajavad raamatukogu internetipunkti printimiseks, e-kirjade saatmiseks, internetipanga maksete tegemiseks jne.

Elektronkataloogiga RIKSWEB on tuttav 41% vastajatest, 41,7% -le ei ole üldse tuttav ning ülejäänud on kuulnud ning näinud, aga pole kasutanud.

83,1% vastajatest arvas, et ei vaja raamatukogupoolset e-kataloogi koolitust.

Uuringust saime mitmeid uusi ideid ja ettepanekuid töö edaspidiseks korraldamiseks.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Maakonnas on kasutajate käsutuses 64 arvutit (sh 14 keskkogus, millest 10 on AIP arvutid).

Raamatukogude AIP-de külastatavus vähenenud. Elavam on internetipunktide külastamine suvekuudel, kui Saaremaad külastavad turistid ja puhkajad. Suvitajad on ka peamised WIFI kasutajad. WIFI leviala on keskkogul ja 28 külaraamatukogul.

AIP-de kasutajad külastasid põhiliselt internetipanka, sotsiaalmeedia kanaleid, infoportaale, ajalehtede võrguväljaannete lehekülgi, osteti praami- ja lennupileteid, otsiti infot vaatamisväärsuste kohta, digiallkirjastati dokumente jne.

Kuussaare linnas on väga vähe võimalusi printimiseks, skaneerimiseks või ID-kaardiga toimingute teostamiseks. Seetõttu on keskkogu internetipunktis nende teenuste osakaal kasvanud.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

Saare maakonna elanikest kasutab raamatukogude teenuseid 35,1%.

Tabel 5

Raamatu-kogu	Lugejad 2015	Lugejad 2016	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	12 160	12 030	- 130
Sh keskk	6209	5926	- 283

Raamatu-kogu	Külastused 2015	Külastused 2016	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2015	Virtuaal-külast. 2016	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	194 294	194 836	+ 542	44 540	50 891	+ 6351
Sh keskk	110 277	110 584	+ 307	11 742	12 902	+ 1160

Raamatu-kogu	Laenut-d 2015	Laenut-d 2016	Muutus (+/-)	Päringud* 2015	Päringud* 2016	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	280 831	266 997	- 13 834	3413	3466	+ 53

Sh keskk	112 427	108 809	- 3618	1823	1974	+ 151
----------	---------	---------	--------	------	------	-------

Maakonnas tervikuna põhinäitajad lugejate ja laenutuste osas langesid, kuid külastuste, ka virtuaalkülastuste ning päringute arvnäitajates oli väike kasv.

Raamatukogutöötajate hinnangul on arvnäitajate vähenemise põhjused järgmised:

- Saare maakonna elanike arv väheneb jätkuvalt aasta-aastalt (kolitakse mandrile, välismaale).
- Kuna maakonnas on suur tööpuudus, käiakse tööl väljaspool maakonda ning seetõttu pole mahti raamatukogu külastada.
- Elanikkond vananeb, tekivad terviseprobleemid, mis ei võimalda lugeda. Maaraamatukogude töötajad mainivad, et isegi ühe tubli lugeja surm või tervise tõttu lugemisest loobumine mõjutab arvnäitajaid tunduvalt.
- Aina rohkem on laste aeg lisaks intensiivsele koolitööle sisustatud huvialaringide ja muu meelelahutusega. Suure osa laste ajast hõlmavad arvutid ja nutitelefonid.
- Kohustusliku kirjanduse liialt jäik määramine osade õpetajate poolt. Kui kohustuslikku raamatut on raamatukogus 3-4 eksemplari ning lugeda tuleb just ainult seda, ei mitte midagi muud, siis laps lahkub raamatuta ja ei loegi midagi.

Muusika kohapeal kuulamine on raamatukogudes praktiliselt kadunud. Videofilmide ja DVD-de vaatamise võimalust kohapeal kasutatakse minimaalselt (peamiselt lapsed).

Virtuaalkülastuste arvu suurenemine näitab, et üha enam kasutatakse võimalust teha arvuti vahendusel pikendusi jm ilma kohapeale tulemata.

Päringuid esitati 2016. a kogu maakonna raamatukogudes kokku 3466 (sh 1974 keskkogus). Valdavalt olid need teemapäringud.

4.3 RVL teenindus

Maakonnas tervikuna said raamatukogud RVL-i teel kokku 1226 tellimust, mis on 9% vähem kui eelmisel aastal. Teistelt telliti ja saadi 1261 eksemplari, mis võrreldes 2015. aastaga on 18% vähem.

Keskkogust telliti 773 eksemplari. Enamasti olid need Saare maakonna raamatukogude tellimused. Keskkogu tellis raamatuid peamiselt kõrgkoolide ja mandri suurematest raamatukogudest. 2016. telliti ja ka saadi 69 eksemplari.

Külaraamatukogud kasutasid peamiselt maakonnasisest RVL-i. See toimus läbi RIKS-i. Raamatute kättesaamine ja tagastamine korraldati raamatukogutöötajate vahendusel või sõprade-tuttavate abiga.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2015	Lug-d 2016	Muutus (+/-)	Külast-d 2015	Külast-d 2016	Muutus (+/-)	Laenut 2015	Laenut 2016	Muutus (+/-)
Linna/ma ak. rmtk	2583	2574	- 9	40777	38880	- 1897	29207	27185	- 2022

Sh keskk	1149	1055	- 94	17421	16508	- 913	9004	8422	- 582
-----------------	------	------	------	-------	-------	-------	------	------	-------

4.4.3 Laste- ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Raamatukoguhoidjad leiavad, et päris kindlasti aitab laste lugemishuvi tõstmisele kaasa hea ja kõigipoolset vajalikuks peetav raamatukogu koostöö kooli ja lasteaiaga ning lapsevanematega. Oluliseks peetakse seda, et tutvus raamatukoguga algaks juba lasteaiast alates.

Populaarsust on juurde võitnud lauamängude mängimine raamatukogus, mis on alternatiiv arvutimängudele.

Alates 2016. aastast on natuke muutunud laste kasutajakoolituste vorm. Kokku on sulandunud kasutajakoolitus ja raamatukogusündmus. Kui õpetajad tulevad klassidega raamatukogusse, siis soovitakse kasutajakoolituse kõrval enamasti saada ka ülevaadet mingitel huvitavatel teemadel.

Probleemiks on üle maakonna kujunenud Nukitsa konkursi läbiviimine. Sellest ei taheta osa võtta. Selleks, et saada osavõtjaid, võtab raamatukoguhoidja kaasa suure hulga Nukitsa konkursi raamatuid ja läheb kooli või viib läbi seda ka raamatukogus, näidates ja andes iga raamatu kohta kiirülevaate. Pärast täidavad lapsed sedelid. Kui aga küsida, kas nad on neist midagi ka lugenud, siis enamasti on vastuseks ei. Otsustatakse kaanepildi või kiirtutvustuse jne järgi.

Merekultuuriaasta leidis ära märkimist läbi näituste, raamatututvustuste, meisterdamiste kui ka muude ürituste.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused LISA 4

4.4 Laste- ja noorteteenindus

Tähelepanuväärne on see, et lapsed ja noored jälgisid enam uute raamatute saabumist ja tagastusi RIKSWEB-i kaudu. Varem küsiti kohapeale tulles või helistati info saamiseks. Uus on ka lasteaiaealiste laste teadlikkus nn trenditegelaste raamatutest, mida nad ise oskavad teenindajalt küsida.

Keskkogu laenutusosakonda kujundasime laste mängunurga ehk nn raamatutelgi, mis osutus väga populaarseks ajaveetmise kohaks väikestele lastele. Mängunurk on nähtav õue läbi klaasakende ja lapsed oskavad oma vanemaid sinna suunata.

2016. a liituti erinevate projektidega, mis seotud laste ja noortega. Näiteks haakumine Soome teatriprojektiga, mille käigus toimusid etendused Kuressaares, liitumine loomesuvila tegevustega ja kaubamaja pisipere poe „ringlus ja rändlus“ raamatuvahetamise projektiga, koostöö noortekeskusega näituste korraldamisel jne.

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimisel eelistatakse eesti algupärast laste- ja noortekirjandust ja väärt tõlkekirjandust.

Saare Maakonna Keskraamatukogu lasteosakond sai 2016 aastal juurde 620 nimetust raamatuid (ilukirjandus ja teadmiskirjandus kokku). See on 124 nimetust rohkem, kui 2015. aastal.

Maakonda tervikuna tuli lastekirjandust juurde 670 nimetust (kokku 2001 eksemplari), mille hulgas on nii uued – 2016. aastal ilmunud lasteraamatud – kui ka järelkomplekteeritud lastekirjandus, mis on ilmunud varem, aga ostetud 2016. aastal. 2016. aastal lisandus maakonda 105 nimetust ja 248 eksemplari rohkem võrreldes eelmise aastaga.

Noorsookirjandust tuli maakonda juurde 142 nimetust ja 463 eksemplari, mis sisaldab nii 2016 aastal ilmunud kui ka järelkomplekteeritud noorsookirjandust. Võrreldes 2015 aastaga, tuli juurde 19 nimetust rohkem.

Probleeme on endiselt kohustusliku kirjanduse laenutamise, kuna enamasti on meil 2-3 eksemplari ja mõnda ainult üks. Seega on mõistetu lugejate pahameel pikkade järjekordade üle. Eksemplaarsust proovime suurendada järelkomplekteerides, kui on allahindlused, kuid juhtub, et mõned raamatud on selleks ajaks läbi müüdnud.

Täiendavalt said Saare maakonna rahvaraamatukogud laste ja noorte teavikute soetamiseks 1498 eurot, mille eest osteti maakonna raamatukogudele 147 eksemplari. Raamatute valikul arvestati Eesti Lastekirjanduse Keskuse kuu raamatu soovitusi, Eesti Kultuurkapitali toetust ja teisi auhindu või tunnustusi teostele. Keskraamatukogu sai selle lisarahastuse eest osta 22 laste- ja noorteraamatut, mis kõik on laenutamiseks noortele lugejatele. Korraldasime kohtumisi nende raamatute autoritega ja näiteks 2016. aastal käisid lastega kohtumas Kadri Hinrikus ja Epp Petrone. 2017. aastal plaanime tutvustada lastele Kertu Sillastet, Triinu Ojarit ja Priit Põhjalat.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Koduteenindust pakkus 8 külaraamatukogu. Soovitud raamatuid viisid eakatele ja puutega inimestele koju kätte raamatukogutöötajad ise või koduhooldusega tegelevad valla sotsiaaltöötajad.

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	176	1	22

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
1	1	24

Keskkoogu lasteosakond korraldas ürituse Kallemäe kooli Kuressaare filiaali erivajadustega lastele. Jutustati lugusid ja tutvustati erilisi raamatuid (muusikalised ehk häälega raamatud). Lasteosakond täiendab kord aastas haigla lasteosakonna raamatukarusselli.

Liiva raamatukogu aitas Liiva hooldekodu ettevõtmistele kaasa tegevusterapeudi teemapäringute raames.

Kärla raamatukogu lugejateks on mõned hoolekandeesutuse Sõmera Kodu (vaimupuudega ja psüühiliste häiretega inimesed) elanikest. Psüühilise erivajadusega isikud, kui neile on määratud eestkostja, saavad laenutada ainult eestkostja nõusolekul. Nende lugejatega on probleeme, sest haigushoogude ajal on nad raamatuid rikkunud.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Raamatukogude osatähtsus kohapealses kultuurielus on jätkuvalt oluline. 2016. aastal oli maakonna raamatukogudes kokku 541 näitust ja väljapanekut (2015 – 488), sh 75 keskkogus (2015 – 51). Toimus 407 üritust (2015 – 405), sh 94 keskkogus (2015 – 76).

Näitused ja väljapanekud olid enamasti pühendatud kirjanike, kunstnike ja teiste väljapaistvate inimeste juubelitele, rahvakalendri tähtpäevadele ning muudele olulistele teemadele.

Raamatukogude juures käisid koos seltsid, klubid ja ringid, võistlusi pidasid mälumängurid. Raamatukoguhoidjad osalesid erinevate kohalike ürituste ettevalmistamisel (rahvakalendri tähtpäevad, jaanipäev, Eesti Vabariigi aastapäev, talgud, laadad, külade kokkutulekud, kohalike taidlusringide juubelid jne) olles tihti eestvedajateks.

Hulga väljapanekute, näituste ja ettevõtmistega tähistati merekultuuri aastat. Taritu raamatukogus kõnelesid ürituse „Meri meid ühendab“ raames Urve Vakker ja Gunnar Fardelin Saaremaa paadipõgenikest 1944. aastal. Hellamaa raamatukogus kohtuti Kuivastu sadama endise kapteni ja staažika meremehe Kalle Lasnaga. Orissaare raamatukogus kuulati Eesti Meremuuseumi teadurit Vello Mässi. Abruka raamatukogus oli pärimuspäev „Laevaehitajad Jürissonid“.

Üheskoos lauldi merelaule Taritu, Tornimäe ja Pihla raamatukogus. Hellamaa, Laimjala ja Mustjala raamatukogus toimusid mereteemalised mälumängud. Keskkogu töötajad osalesid Kuressaare merepäevade raames toimunud merelise mälumängu küsimuste koostamises ja ka mälumängu läbiviimises.

Debora Vaarandi 100. sünniaastapäeva tähistati Aste, Liiva, Lümända ja Sakla raamatukogus. 30. septembril toimus koostöös Laimjala Loodussõprade Seltsi ja keskraamatukoguga suurepärase esinejatega konverents Debora Vaarandi 100.

Shakespeare'i aasta tähenduse avas ja Shakespeare'i loomingut tutvustas keskkogus toimunud loeng-kontserdil „Shakespeare ja muusika“ vanamuusika ansambel Rondellus.

Toimus meeldejäävaid kohtumisi kirjanikega. Raamatukogude külalisteks olid kohalikud autorid Katrin Pauts (Liiva), Adena Sepp (Salme, Torgu) ja Lembit Uustulnd (Kaali). Marko Kaldur oli esinemas keskkogus, Orissaare ja Salme raamatukogus. Keskkogus kohtusid lugejatega veel Kadri Hinrikus ja Epp Petrone. XIII kirjandustuuri Sõnaränd raames esinesid keskkogus ja Orissaare raamatukogus Maarja Kangro, Jüri Kolk, Ivar Sild ja Ingrid Velbaum-Staub.

Aasta jooksul oli raamatukogudes võimalik kohtuda mitmete huvitavate inimestega. Metsküla raamatukogus oli külas giid ja turismikorraldaja Lii Muru, Taritu raamatukogus

sõjaajaloolane Mati Õun ja Kotlandi mõisahärra Indrek Raudne. Orissaare raamatukogus rääkis Reine Väli reisimuljeid Filipiinidelt. Keskkogus oli vestluspärastlõuna Henrik Normanniga, esines Mati Hint ning toimus USA suursaadiku James D. Melville Jr loeng.

Aktiivselt tegutses Orissaare Kirjandussõprade Klubi, mis käib koos enamasti kord kuus. Klubi eestvedajad on Orissaare raamatukogu töötajad. Oli huvitavaid kohtumisi, korraldati klubi liikmetele väljasõidud Laimjala ja Kaarma kandi kultuuriloolistesse paikadesse.

Räägiti lasteraamatute illustraatoritest, korraldati omaloominguõhtu, oli kolm filmiõhtut kolmeosalise dokumentaalfilmiga „Kuninglik perekond“ koos aruteluga. Mats Traadi 80. sünnipäeva eelõhtul oli jutuks tema "Inger". Jätkus ettekannatesari „Käbid ja kännud“, kus ettekande teemaks olid seekord Tarandid-Aimlad-Viidingud. Eesti raamatu päevale pühendatud õhtul „Tõeline ja õige eesti raamat“ tutvustati raamatupoodide müügihitte, samuti kauni raamatu tiitli pälvinud trükiseid, raamatukogude laenutuste edetabeleid ja meenutati ka A. H. Tammsaare "Tõde ja õigust", mille I osa ilmumisest sai 90 aastat.

Tegevust jätkas Salme keskpäevaklubi, mille üks üks eestvedajatest ja ettevõtjatest korraldajatest on Salme raamatukogu juhataja Maie Alas. Klubi tegevusvaldkond on väga lai. Esinema kutsutakse külalisi ja lektoreid nendest valdkondadest, mis klubi liikmetele huvi pakuvad. Eelmise aasta teemad olid kirjandusest, rahvameditsiinist, loodusest, muusikast, haridusest jm. Toimus huvitavaid kohtumisi ja väljasõite. Klubi on olnud koos vallaga abiks valla pensionäride iga-aastase reisi korraldamisel.

Taritu raamatukogu juhataja Urve Vakker andis eakatele mõeldud videohooldusteenuse süsteemi ELVI vahendusel ülevaate Taritu piirkonnast ning populaarsematest raamatutest Taritu raamatukogus, tutvustas sealtkaudu ka Helju Petsi ja tema romaane ning luges eakatele ette A. Tammeoru raamatut "Mu kallid tüdrukud".

Abruka raamatukogu juhataja korraldas 2016. a Abrukal 11 kirjanduslikku loodusmatka ning merekultuuriaasta merereisi Kerju ja Linnusita saarele.

Kihelkonna raamatukogu juhataja Maret Kaju juhendab näiteringi. Ta lavastas 2016. aastal Aino Kivi näidendi „Salme saladus“ teise osa, millega esineti kevadel Kihelkonna rahvamajas. Eelmisel aastal lavaküpsuks saanud näidendi esimese osaga käidi esinemas Lümandas nelja maakonna teatripäevadel, Lääne-Saare valla ja ka Kihelkonna hooldekodus.

4.6.1 kohalikul

Kohalikul tasandil tegid raamatukogud koostööd kohalike omavalitsuste, oma piirkonna rahvamajade, koolide, lasteaedade, muuseumide, noorte- ja külakeskuste ning teiste asutustega, seltside ja MTÜ-dega ning teiste maakonna raamatukogudega.

Jätkuvalt tihedat koostööd tegid Lääne-Saare valla kaheksa raamatukogu töötajat. Koordineeriti oma tegevust, arutati ühiseid probleeme jne. 6. mail käidi bussireisil mööda Lääne-Saaremaad.

Keskraamatukogul jätkus endistviisi kohalikul tasandil meeldiv koostöö erinevate Kuressaare linna asutuste - eriti Kunstikooli, Kuressaare Muusikakooli, Kuressaare Ametikooli, Vanalinna Kooli, TTÜ Kuressaare Kolledži, mõlema gümnaasiumi ning linna lasteaedadega. Samuti Kuressaare Linnavalitsuse, Saare Maavalitsuse, Saaremaa Muuseumi, Saare

Arhiivraamatukogu, Kuressaare Kultuurivara, Genealoogia Seltsi, Raadio Kadi, AS-ga Overall Eesti, SA-ga Ülikoolide Keskus Saaremaal ning kohalike ajalehtedega Saarte Hää ja Meie Maa.

Hästi sujus keskkogul koostöö Laimjala Loodussõprade Seltsiga D. Vaarandi 100. sünniaastapäevale pühendatud konverentsi korraldamisel. Keskkogu lasteosakond sai jõuluaegse merelise muinasjututoa kujundamiseks oma käsutusse mõned laeva- ja paadimudelid Kuressaare Ametikooli väikelaevaehituse osakonnalt ja Baltic Workboats-ilt.

Koostöö keskraamatukogu ja maaraamatukogude vahel oli mõlema osapoole hinnangul väga hea. Jätkus ka 2012. aastal alanud oma raamatukogu ettevõtmistest teadaandmine kolleegidele kolm korda aastas maaraamatukogude listi kaudu.

4.6.2 riiklikul

Eesti Kultuuriministeerium – maakonna koolitusprojektid, Hasartmängumaksu Nõukogu toetusel laste ja noorteprojektid
ERÜ – koolitused, seminarid
Eesti Lastekirjanduse Keskus - koolitused, üleriigilised ühisprojektid, näitused
Eesti Rahvusraamatukogu – koolitused, kirjanike tuur
Eesti Hoiuraamatukogu – kogude täiendamine
Põhjamaade Ministrite Nõukogu – näitused
Eesti Kirjanike Liit – kirjanike tuur
Deltmar OÜ - info- ja kataloogisüsteemi RIKS kasutamine
Põhja-Ameerika Ülikoolide Keskus – tutvustused õppimisvõimalustest USA-s
TTÜ AR, TÜR, TLÜ AR, EMTA raamatukogu, TÜ Pärnu Kolledži raamatukogu, Tallinna Keskraamatukogu – RVL, näitus
ETKA Andras – koolitused, ühisprojektid
Eesti Tarbijakaitseamet
Lux Express Grupp – turunduskampaania raamatukogu ja Lux Expressi tutvustamiseks
Tartu Linnaraamatukogu - projektile „Kingi mulle üks lugu : 100 Eesti kirjandusteost avalikus ruumis“ saatsid lugusid Abruka, Kaarma, Liiva, Taritu ja Tornimäe raamatukogu
Eesti Kontsert – kontsert-loeng „Shakespeare ja muusika“
Eesti Kultuurkapital – projektitoetused

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Jätkus 2005. aasta aprillist alanud Saare Maakonna Keskraamatukogu ja Ameerika Suursaatkonna koostöö (näitused, üritused, koolitused, loengud, väitlusõhtud, komplekteerimine).

Keskraamatukogu külastasid Eestimaa Sakslaste Seltsi liikmed ja Saaremaal sündinud paruness Babette Baronin von Sass.

Keskkogu koostöö tulemusena Soome teatritrupiga Vaara Collective said Kuressaare lapsed vaadata lasteetendust „Valepidimaa“.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Individuaalkoolituste sihtrühm on enamasti täiskasvanud vanuses 50+. Õpetust ja abi vajatakse kõige enam e-keskkonnas toimetamisel (perioodika tellimine ja maksmine internetis, tuludeklaratsioonide täitmine, Euroopa ravikindlustuskaardi tellimine, e-posti aadresside tegemine, elektrilepingud, e-hääletuskeskkond, ID-kaardi sertifikaadi uuendamine jne). Tagasiside on positiivne, sest on saadud abi ja oma probleemidele lahendus.

Peamine rühmakoolituste sihtrühm on õpilased ja lasteaia vanema astme lapsed, kellele tavaliselt tutvustatakse raamatuhoiu põhitõdesid, raamatute paigutust riivilil, elektronkataloogi, raamatukogu kasutamise korda jne.

Raamatukoguhoidjate hinnangul on laste kasutajakoolitused natuke muutunud. Kokku on sulandunud kasutajakoolitus ja raamatukogusündmus. Kui õpetajad tulevad lastega raamatukogusse, siis soovitakse kasutajakoolituse kõrval enamasti saada ka ülevaadet mingitel huvitavatel teemadel.

Liiva raamatukogu juhataja Erika Pints on täiskasvanutele ja õpilastele jaganud omakoostatud väikest RIKSWEB-i sisenemise juhendit ja RIKSWEB-i kasutamise võimalusi ka arvutist näidanud.

Abruka raamatukogu juhataja Helle Kesküla korraldas raamatukogus huvilistele õpitubasid (süüterooside valmistamine, lõnga värvimine taimedega, origami tehnika jne). Eikla raamatukogu juhataja Marina Saukonen juhendas lasteringi (meisterdamine erinevatest materjalidest) ja näiteringi, Mustjala raamatukogu juhataja Liili Ader aga kodutütred ja noorkotkaid.

Keskkogus toimus Põhja-Ameerika Ülikoolide Teabekeskuse loeng õppimisvõimalustest USA-s.

Keskraamatukogu direktor Anu Vahter viis läbi 10 mälu treeningut eakatele.

TÕN-i nädala raames - 17.-21. okt. - osales keskkogu projektis "Kuressaare kooliorienteerumine", mille käigus viie õhtu jooksul leidsid osalejad-orienteerujad tee linna elukestvate õpet korraldatavatesse asutustesse ning said tutvuda pakutavate võimalustega ja omandada uusi teadmisi.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukoguteenuste ja -ürituste tutvustamise ning muu info jagamise kanalid on jäänud samaks. Külaraamatukogud kasutasid selleks enamasti valdade infolehti, valdade kodulehti, kohalikke teadetetahvleid, vahel ka Saare maakonna mõlemat päevalehte (Meie Maa ja Saarte Hääli) ning kohalikke raadiot Raadio Kadi. Maaraamatukoguhoidjad leiavad, et parim teavitamisviis on siiski suusõnaline teave raamatukogus toimuvast.

Oma kodulehel jagavad infot Abruka (www.abrukainfo.eu) ja Orissaare raamatukogu (<http://orissaareraamatukogu.onepagefree.com/>). Abruka raamatukogu saadab lisaks veel raamatukogu teateid ja kutseid üritustele saareelanike listile. Orissaare raamatukogul on ka blogi.

Facebooki konto on Eikla, Laimjala, Orissaare, Salme, Tagavere, Taritu ja Tornimäe raamatukogul.

Pihtla ja Valjala raamatukogu on kajastanud oma tegemisi ning jaganud infot valla Facebooki kontol, Sakla raamatukogu külaseltsi kontol, Metsküla raamatukogu MTÜ Metsküla Küla Seltsi kodulehel ja Facebooki kontol.

Keskkogu ettevõtmisi reklaamiti raamatukogu kodulehel (<http://www.skr.lib.ee>), blogis, Facebookis, samuti kohalikes päevalehtedes ja raadios ning Kuressaare kultuurilistis, emakeeleõpetajate ja huvijuhtide listis ja veebilehel <http://www.kultuurikava.ee>. Info on saadaval ka Vikipeedias ning Google+ lehel. Vikipeedias on artikkel ka Taritu Raamatukogu kohta (http://et.wikipedia.org/wiki/Taritu_raamatukogu).

2016. a koostati Abruca saart tutvustav voldik (kolmes keeles). Abruca raamatukogu juhataja ülesanne oli fotomaterjali otsimine, teksti koostamine ja tõlke organiseerimine.

Keskkogu laenutusosakond viis koos Lux Expressiga läbi turunduskampaania raamatukogu ja Lux Expressi tutvustamiseks. Raamatukogupoolseks põhisõnumiks oli raamatute õigeaegse tagastamise vajadus.

Keskkogu aitas (fotode ja raamatukogude kohta käiva infoga) kaasa traditsioonilise Saare Maavalitsuse poolt koostatava kultuurikalendri valmimisele.

4.9 Andmebaasid

Täiendati andmebaasi RIKS. Keskkogus bibliograferiti valikuliselt kohalikke ajalehti Meie Maa ja Saarte Hää, kuna DIGARis kõik artiklid kohe ei avane.

Maaraamatukogud bibliograferisid olulist koduloolist infot vallalehtedest. Koguti kohalikku kultuuriloolist materjali ja tehti see ka kogukonnale kättesaadavaks.

Sakla raamatukogu juhataja Agnessa Sepp sisestas Eesti vaimse kultuuripärandi nimistusse olulist oma piirkonna vaimsest pärandist: Sakla talgud, Sakla selts, Sakla küla ajalugu ja tänapäev.

5. 2017. aasta tegevused

2017. a on plaanis on jätkata tegevustega, mis võimaldavad pakkuda kasutajale võimalikult head raamatukoguteenust.

Eesmärgid 2017. aastaks:

- Raamatukoguüritustega laste ja noorte kultuuriaasta tähistamine
- Tõhustada tegevust laste lugemisharjumuste kujundamisel ning pöörata tähelepanu selles osas ka erivajadustega lastele
- Ühiste ettevõtmiste (näitused, üritused, koolitused) läbiviimine koos heade koostööpartneritega
- Uute koostööpartnerite leidmine ning uute projektide koostamine ja elluviimine
- Jätkub kohapealse raamatukoguhoidjate täiendkoolituse korraldamine
- Saare Maakonna Keskraamatukogu - 110 tähistamine
- Eesti Vabariik - 100 ettevõtmiste planeerimine
- 3. aug. 2017 uue Kärla rahvamaja ja raamatukogu avamine

Seoses haldusreformiga on kindlasti tulemas muutusi ka seoses raamatukogudega.

Saaremaa omavalitsuste ühinemislepingu kinnitasid 1.12.2016 Kihelkonna vald, Kuressaare linn, Laimjala vald, Leisi vald, Lääne-Saare vald, Mustjala vald, Orissaare vald, Pihtla vald, Salme vald, Torgu vald ja Valjala vald.

Ühinemislepingu punkti 10.4 järgi säilitatakse olemasolev raamatukogude võrk, mis koondatakse ühtse valla hallatava asutuse Saare Maakonna Keskraamatukogu juhtimise alla, kes jätkab maakonnaraamatukogu ülesannetes. Tagatakse raamatukogude ülalpidamine ja teavikute soetamine vähemalt senises mahus.

Koostajad

Direktor
Anu Vahter

Pearaamatukoguhoidja
Maire Rauk

LISA 1

Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)
Abruka	10	84
Aste	9	46
Eikla	14	109
Hellamaa	6	35
Kaali	5	79
Kaarma	8	44
Kihelkonna	7	38
Kõrkvere	10	122
Kärla	13	71
Laimjala	9	50
Leisi	4	25
Liiva	7	41
Lümanda	6	35
Metsküla	6	80
Mustjala	4	21
Orissaare	26	240
Pihtla	5	29
Pärsama	6	37
Randvere	7	40
Ruhnu	1	6
Sakla	5	43
Salme	11	109

Sandla	7	41
Tagavere	7	44
Taritu	14	141
Torgu	7	36
Tornimäe	7	43
Valjala	8	167
Võhma	0	0
Saare Maakonna Keskraamatukogu	23	1059
Kokku		

Mustjala ja Võhma raamatukogu juhib üks üks ja sama töötaja. Lümända ja Taritu raamatukogu hakkas alates 1. novembrist 2016 juhtima samuti üks ja sama inimene.

Tabelis on ära toodud nii Taritu kui Lümända raamatukogu juhatajate koolitusandmed, sest Lümända juhataja läks pensionile novembris, kuid enne seda võttis aktiivselt õppepäevadest osa.

LISA 2

Raamatukoguhoidjate avalikud esinemised

Anu Vahter (Saare Maakonna Keskraamatukogu) – Mälutreeningu koolitused SA Ülikoolide Keskuse Väärivate Ülikooli grupile keskraamatukogus (9 loengut/treeningut)

Inge Ligi (Orissaare raamatukogu) – Ettekanne „Raamatu ilu - Eesti lasteraamatuillustraatorid läbi aegade“ Orissaare Kirjandussõprade klubis

Inge Ligi (Orissaare raamatukogu) – Ettekanne „Käbid ja kännud IV. Tarandid-Aimlad-Viidingud“ Orissaare Kirjandussõprade klubis

Urve Vakker (Taritu, Lümända raamatukogu) – Ettekanne „August Mälgu elu ja looming“ Lümända kultuurimajas Lümända seenioride seltsingu liikmetele

LISA 3

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2016)
Kõrkvere	Vahetati aknad, soojustati seinad ja laed, korrastati elektri- ja valgustussüsteemid
Kärla	Vana rahvamaja lammutamine, uue hoone ehituse algus. Uus rahvamaja koos raamatukoguga avatakse 3. aug. 2017
Lümända	Vahetati laenutusruumi aken
Ruhnu	Abihoone remont
Sakla	Välisvalgustus, trepp

LISA 4

Laste-ja noorteüritused

Saare Maakonna Keskraamatukogu lasteosakond

<i>Ürituse nimi</i>	<i>Osavõtjate arv</i>
Lugemiskoer Mia	34

Koolivaheaja meisterdamised	102
Kohtumine Marko Kalduriga	46
Kohtumine Kadri Hinrikusega	78
Merelised jõulud	53
Kohtumine Epp Petronega	10
Näituste tutvustamised	43
Emakeelepäev	65
Ettelugemisvõistlus	28

Maaraamatukogude lasteüritused

<i>Raamatukogu nimi</i>	<i>Ürituse nimi</i>	<i>Osavõtjate arv</i>
Aste	Eesti lastekirjanduse tutvustamine (2)	77
	Emakeelepäev	18
	Luutsinapäev	14
Eikla	Kadrikarneval	30
	Jõulupidu koos kinoga	13
Kaali	Raamatukogu tutvustamine (5)	26
	Uudiskirjanduse tutvustamine, ettelugemine, lauamängude mängimine	4
Kärla	Kasutajakoolitused 29 korda	343
Laimjala	Lasteaed raamatukogus	7
	Infootsinguvõistlus mere teemal	12
	Raamatukogu koolipäev	25
Leisi	Eesti lastekirjanduse tutvustamine (5)	156
	Vastlakombed	17
	Ettelugemisvõistlus „Meri raamatutes“	34
	Mereteemaline joonistusvõistlus	67
	Viktoriinid - leivanädal, mardipäev (2)	73
	Kadrikarneval	60
Liiva	Eesti lastekirjanduse tutvustamine, ettelugemised (6)	81
	Pinocchio. Buratino kahe erineva raamatu ja autori võrdlus	9
	„Minu ... „ sarja põhjal viktoriin	18
	Merekultuuri EKM Digitaalkogu andmebaasist	18
	Meremaalid EKM digikogust ja raamatu „Ella merereisil“ tutvustamine	9
Lümända	Kodu ja kodumaa – pilte Lümända ajaloost	17
	Jõulude ootel - erinevate maade jõulukombeid	12
Mustjala	Eesti lastekirjanduse tutvustamine, ettelugemised (4)	44
	Ülemaailmne lasteraamatu päev algklassidele „Elas kord...“ – ettelugemine, plakati joonistamine ning näitus (paremad tööd saadeti IBBY Eesti Facebooki lehele)	25
	Lasteaialaste viktoriin	10
	Lasteaialaste kinohommikud (2)	27
	Andresepäeva tähistamine : muinasjutuvestja Egle Remm vestab muinasjuttu algklassidele ja lasteaialastele	52

	Jõulukaartide ja jõuluehete meisterdamine (2)	35
Orissaare	Raamatukoguüritused lasteaiarühmadele erinevatel teemadel (näit „Põhja- ja lõunamaa loomad“ jne) (19)	245
	Lasteaiarühmadele eesti ja välisautorite raamatute tutvustamine, ettelugemised (21)	380
	Lasteaiarühmadele raamatukogu tutvustamine (3)	32
	Emakeelepäev lasteaias. Vestlus emakeelest, K. J. Petersonist	64
	Orissaare Gümnaasiumi algklassidele Nukits XIII raamatute tutvustamine (5)	76
	Orissaare Gümnaasiumi algklassidele uudiskirjanduse ja eesti kirjanike loomingu tutvustamine (5)	77
	KIK keskkonnateadlikkuse õppepäev. Orissaare, Muhu, Kahtla ja Tornimäe kooli 1.-4. klassi õpilased. 2.-4. klass teatmeteostest otsimine, 1. klass ettelugemine ja loodusteemaline vestlus	130
	Algklasside kevadine luuletund, millele eelnes etluskonkurss klassides	67
	Orissaare Gümnaasiumi 3. ja 4. klassi õppeaasta lugemiskokkuvõte (2)	32
	Merekultuuriaasta meisterdamistund sügisesel koolivaheajal	4
	Merekultuuriaasta tund 1. ja 4. klassile ning sama 2. ja 3. klassile	12
	OG algklasside töötubade õhtu koos peredega. Töötuba „Rikkalik raamatutarkus“	20
	Ida-Saaremaa Päkapi kumaa töötoa läbiviimine Kõrkvere Seltsimajas	200
Pihla	Kohtumine lastekirjanik Ilmar Trulliga	20
	Mereaasta lõpetamine koos Lembit Uustulndiga	32
Randvere	Emakeelepäeval ettelugemine ja joonistamine lastele	6
Ruhnu	Tunne vene muinasjutte	15
Salme	Kooli etlejate konkurss – toimus raamatukogus, mis oli eelvooruks maakonna etlejate konkursile	8
	Eesti lastekirjanduse tutvustamine (4)	37
	Nukitsa raamatute tutvustamine (3)	33
	Vastlapäev lasteaias vanema rühmaga - räägiti ja loeti vastlapäevast, tehti vurre	8
	Raamatukogu tutvustamine lasteaialastele ja 1. klassi õpilastele (3)	34
	Kohtumine rännu- ja kirjamehe Marko Kalduriga ning tema koera Tähekiirega	51
	Jõulud postipunktis - lasteaiarühm Otid külastasid Salme raamatukogu postipunkti	6
Tornimäe	Uudiskirjanduse tutvustamine (2)	31
	Eesti lastekirjanduse tutvustamine, ettelugemised (3)	28
Valjala	Meisterdamine erinevateks tähtpäevadeks (6)	75

	Lemmiklooma päev	7
	Haloweeni eeleelõhtu. Lugesime õudusjutte	5
	Näärid ennevanasti. Kõpsetasime muffineid, rääkisime näärdest	3

Keskraamatukogu lasteosakond toob koostöös Eesti Lastekirjanduse Keskusega vaatamiseks näitusi erinevate maade ja Eesti lasteraamatuillustraatoritelt. Neid näitusi esitleme soovijatele ka lähemalt, tutvustades sinna juurde raamatuid, kus vastavad illustratsioonid paiknevad ja tutvustame ka kunstnikke.

Saare Maakonna Keskraamatukogu lasteosakond korraldas aastal 2016 kokku 18 näitust, 31 väljapanekut ja 60 üritust.